

Sygn. akt I CSK 652/10

POSTANOWIENIE

Dnia 21 września 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Irena Gromska-Szuster (przewodniczący)

SSN Bogumiła Ustjanicz (sprawozdawca)

SSA Marek Machnij

w sprawie z wniosku Polskiej Korporacji Handlu M. Spółki z o.o. w W.

przy uczestnictwie Banku Gospodarstwa Krajowego z siedzibą w W.

i "Z. J." Spółki z o.o. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w W.

o wpis zmiany wierzyciela hipotecznego,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej

w dniu 21 września 2011 r.,

skargi kasacyjnej uczestnika postępowania "Z. J." Spółki z o.o.

w

upadłości z siedzibą w W.

od postanowienia Sądu Okręgowego

z dnia 24 marca 2010 r.,

**uchyla zaskarżone postanowienie i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy oddalił apelację wnioskodawcy-Polskiej Korporacji Handlu M. z ograniczoną odpowiedzialnością w W. od postanowienia Sądu Rejonowego w W. z dnia 20 grudnia 2007 r., którym uchylony został wpis w dziale IV księgi wieczystej nr [...] jako wierzyciela hipotecznego Polskiej Korporacji Handlu M. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. w miejsce Banku Gospodarstwa Krajowego w W., dokonany przez referendarza sądowego na podstawie umowy sprzedaży z dnia 29 stycznia 2007 r., a wniosek oddalony.

Orzeczenie to oparte zostało na następujących ustaleniach i wnioskach:

Właścicielka nieruchomości „Z. J.” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości w W. nie wyraziła zgody na zmianę wierzyciela hipotecznego. Brak jej oświadczenia, tego dotyczącego, w treści aktu notarialnego, obejmującego umowę sprzedaży wierzytelności, jak też nie został dołączony do wniosku inny dokument, wskazujący na wyrażenie zgody. Z treści art. 95 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 665, ze zm.), w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 1 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe (Dz. U. nr 98, poz. 870, dalej - pr. bank.) wynika, że zarówno do ustanowienia, jak i do przeniesienia hipoteki, w związku ze zbyciem wierzytelności bankowej, wymagane jest złożenie przez właściciela nieruchomości oświadczenia z zachowaniem formy pisemnej pod rygorem nieważności. W dniu 18 czerwca 2007 r. referendarz sądowy dokonał wpisu zmiany wierzyciela hipotecznego. Na skutek skargi właścicielki nieruchomości postanowieniem z dnia 20 grudnia 2007 r. Sąd Rejonowy uchylił zaskarżony wpis i oddalił wniosek, wobec braku zgody właściciela nieruchomości na zmianę wierzyciela. Po rozpoznaniu sprawy na skutek apelacji wnioskodawczyni Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 23 kwietnia 2009 r. zmienił zaskarżone postanowienie i odrzucił skargę na orzeczenie referendarza sądowego, stwierdzając, że wobec ogłoszenia upadłości właścicielki nieruchomości z możliwością zawarcia układu nie miała ona legitymacji do działania

w sprawie. W uwzględnieniu zażalenia właścicielki Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 6 listopada 2009 r. uchylił zaskarżone postanowienie, przyjmując, że w skład masy upadłości wchodzi jedynie aktywa, a nie wchodzi zadłużenia, także te, których wierzycielem był Bank Gospodarstwa Krajowego oraz przesądził, że czynność w postaci oświadczenia o wyrażeniu zgody na zmianę wierzyciela hipotecznego podjęta być powinna przez właściciela nieruchomości, a nie przez zarządcę, skoro nie dotyczy ona masy upadłości. Rozpoznając ponownie apelację Sąd Okręgowy uznał, że właściciel nieruchomości nie złożył oświadczenia obejmującego zgodę na zmianę wierzyciela hipotecznego, przewidzianego art. 95 ust. 4 pr. bank., decydujące znaczenie ma zdarzenie prawne w postaci umowy cesji wierzytelności, którego skutki podlegały ocenie, a zatem istotny był stan prawny z daty zawarcia tej umowy.

Skargę kasacyjną Spółka „Z. J.” w upadłości oparła na podstawie przewidzianej art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., zarzucając zaskarżonemu postanowieniu naruszenie art. 203 § 1 w związku z art. 512 § 1, art. 386 § 3, art. 391 § 1 i art. 13 § 2 k.p.c. przez ich niezastosowanie i nieumorzenie postępowania wywołanego skargą na orzeczenie referendarza sądowego, wobec cofnięcia przez uczestnika skargi na to orzeczenie oraz niewydanie postanowienia w przedmiocie niedopuszczalności cofnięcia skargi, w przypadku uznania tego cofnięcia skargi za niedopuszczalne. Naruszenie art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 i art. 13 § 2 k.p.c. polega na niewskazaniu w uzasadnieniu kwestionowanego postanowienia przyczyn uznania cofnięcia przez uczestnika skargi na orzeczenie referendarza za niedopuszczalne, co uniemożliwia jego kontrolę kasacyjną. Skarżąca domagała się uchylenia zaskarżonego postanowienia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Wnioskodawczyni domagała się oddalenia skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W judykaturze Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje się, że naruszenie przez Sąd drugiej instancji art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., które przewidują wymogi, jakie powinno spełniać uzasadnienie wyroku Sądu drugiej instancji, a stosownie do art. 13 § 2 k.p.c. również uzasadnienie postanowienia co do istoty

sprawy w postępowaniu nieprocesowym, prowadzić może do uwzględnienia skargi kasacyjnej jedynie wówczas, gdy braki we wskazaniu podstawy faktycznej rozstrzygnięcia i w wyjaśnieniu jego podstawy prawnej uniemożliwiają kontrolę kasacyjną (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 13 maja 2011 r., V CSK 333/10, niepubl.; z dnia 19 sierpnia 2010 r., IV CSK 80/10, niepubl.; z dnia 2 kwietnia 2008 r., III CSK 323/07; niepubl.; z dnia 11 stycznia 2008 r., V CSK 240/07, niepubl.; z dnia 19 września 2007 r., II CSK 175/07, niepubl.; z dnia 15 stycznia 2004 r., II CK 342/02, niepubl.). Zapatrywanie to podziela Sąd Najwyższy w rozpoznawanej sprawie. Z kolei o tym, co w okolicznościach konkretnej sprawy powinno zawierać uzasadnienie rozstrzygnięcia Sądu drugiej instancji, decyduje także przebieg postępowania apelacyjnego. Skarżąca trafnie podnosi, że w dniu 23 marca 2010 r., a zatem przed wydaniem zaskarżonego postanowienia, do akt rozpoznawanej sprawy wpłynęło pismo zawierające jej oświadczenie o cofnięciu skargi na wpis dokonany przez referendarza sądowego wraz z wnioskiem o uchylenie wskazanego wyżej postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 20 grudnia 2007 r. uchylającego ten wpis oraz o umorzenie postępowania wywołanego wniesieniem tej skargi. W tej sytuacji Sąd Okręgowy obowiązany był odnieść się do złożonego przez skarżącą oświadczenia i rozważyć jego skutki, co powinno znaleźć wyraz w uzasadnieniu kwestionowanego postanowienia. Tymczasem w motywach Sądu Okręgowego kwestia ta została zupełnie pominięta. Z tej przyczyny nie jest możliwa ocena prawidłowości zastosowania przez Sąd Okręgowy wskazanych w skardze kasacyjnej przepisów postępowania, odnoszących się do skutków cofnięcia skargi na wpis referendarza sądowego na etapie postępowania apelacyjnego, wywołanego apelacją wnioskodawczyni od postanowienia Sądu Rejonowego o uchyleniu tego wpisu. Wobec tego podniesiony przez skarżącą zarzut naruszenia art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 i art. 13 § 2 k.p.c. należało uznać za zasadny. Nie jest również możliwe ustosunkowanie się do stanowiska Sądu Najwyższego, wyrażonego w przywołanym przez skarżącą postanowieniu z dnia 18 lutego 2011 r., sygn. I CZ 10/11, dotyczącego analogicznej sprawy, skoro nie rozważał go Sąd Okręgowy, pomijając wszelkie kwestie związane z cofnięciem skargi na wpis referendarza sądowego.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy postanowił, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., o uchyleniu zaskarżonego postanowienia i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania oraz pozostawieniu Sądowi Okręgowemu orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego, w myśl art. 108 § 2 w zw. z art. 398²¹ i art. 13 § 2 k.p.c.